

Vänsterpress om Coronapandemin – september 2020

Pandemin är långt ifrån slut. USA och Latinamerika är särskilt hårt drabbade, med ett stort antal döda (i USA över 200 000). I Europa har smittspridningen tagit fart igen, inklusive i våra grannländer Danmark och Norge, även om detta hittills inte inneburit att antalet svårt sjuka och döda vuxit i motsvarande grad. Och vi lär få leva med pandemin ett tag till, eftersom verksamma vacciner knappast kommer att vara tillgängliga innan årsskiftet.

Tidigare artikelsamlingar (senaste 3 månaderna): [Vänsterpress om Coronapandemin – början av juli 2020](#), [Vänsterpress om Coronapandemin – mitten av juli 2020](#), [Vänsterpress om Coronapandemin – slutet av juli 2020](#), [Vänsterpress om Coronapandemin – augusti 2020](#) och [Vänsterpress om Coronapandemin – mitten av augusti 2020](#)

Martin Fahlgren 27/9 2020

Innehåll

Flamman	1
<i>Oklara coronaregler hos Sveriges nya bussjätte</i>	<i>1</i>
Offensiv	2
<i>New York: Lägre dödlighet på äldreboenden med fackligt organiserad personal.....</i>	<i>2</i>
<i>Ny smittvåg över Europa</i>	<i>3</i>
Revolution	5
<i>Det är långt ifrån över</i>	<i>5</i>

Flamman

Oklara coronaregler hos Sveriges nya bussjätte

Noa Söderberg

Flamman 24/9 2020

Inga dyra bussgarage eller egna fordon – det är nyckeln till framgång för Flixbus. Nu vittnar resenärer och förare om att företaget inte heller följer sina egna coronarestriktioner.

Den som besöker Facebooksidan för Flixbus Sverige – landets största linjebussföretag – möts direkt av en ursäkt: ”På grund av de utmaningar som den här situationen har medfört de senaste månaderna, har saker och ting inte fungerat så väl som vi hade hoppats.” Resenärer konkretiserar det hela i kommentarsfälten nedanför.

”Jag blev väldigt besviken av hur full bussen var och kände mig väldigt sårbar. Passagerare satt så nära varandra, inga sätesrader var tomma”, skriver en. ”Står i Malmö vid bussen, proppfull”, konstaterar en annan. En tredje person, som i förväg oroar sig över att det blivit fullbokat på platserna omkring henne, får veta att det inte går att byta.

Simona Dal, som reste med Flixbus från Jönköping till Stockholm i början av augusti, säger till Flamman att det är den ”värsta resa hon varit med om”.

– Det var sådant kaos. Varenda plats var uppbokad, det var trångt, folk hostade, ingen ventilation. Det fanns ingen tvål på toaletten. Alla resenärer var jättefrustrerade. Jag har rest mycket och brukar inte vara den som klagar, men det här var under all värdighet.

Hon var på väg hem till en partner som är i riskgrupp. Efter resan gjorde Simona Dal ett test. Hon klarade sig undan coronasmitta.

Flixbus är relativt nya i Sverige. Bolaget bildades i München år 2011 för att utnyttja den då förestående avregleringen av den tyska resemaknaden. Några år senare gick de samman med huvudkonkurrenten och började snabbt expandera. Först till närliggande länder som också nyligen gjort avregleringar, sedan vidare till Central- och Östeuropa, Skandinavien, Storbritannien och USA. Längs vägen har de köpt upp stora konkurrenter och utvidgat verksamheten till tåg och bilpool. 2018 ägde de 90 procent av den tyska bussresemaknaden. Samma år tog de över Swebus och blev i ett slag Sveriges största linjebussföretag.

Framgångarna bygger på en affärsmodell som medgrundaren Jochen Engert har liknat vid taxiföretaget Uber: att hoppa över det kapitalintensiva steget att äga bussar och anställa människor. I stället hyrs sådant in från en mängd lokala bussbolag. Med stöd från förhoppningsfulla riskkapitalister som är redo att gå med förlust i några år har Flixbus på så vis kunnat slå ut traditionella konkurrenter (som hållit sig med bussgarage och personal), växa snabbt och bygga ett bokningssystem över hela Europa utan att ta särskilt stora risker. Modellen är besläktad med så kallad franchising, men appliceras nu inte på snabbmatsindustrin utan på Europas bussnät.

Flamman har pratat med förare på några av de lokala bussbolag som kör på uppdrag av Flixbus. De berättar att Flixbus har kommit med rekommendationer för hur covid-19 ska hanteras av bussbolagen – 20 procent tomma säten i bussen, handsprit tillgängligt och en ordentlig genomstädning efter varje resa – men att åtgärderna inte är tvingande. De berättar också att Flixbus i vissa fall slutit rörliga avtal där ersättningen till bussbolagen beror på hur många som åkt med bussen.

På så vis har bussbolag med ekonomiska problem haft incitament att maximera sina intäkter genom att fylla bussarna, utan att risken för smittspridning kontrollerats. En av förarna säger även att Flixbus inte kräver några kollektivavtal hos sina underleverantörer.

Hamdija Javor är regionalt skyddsombud för anställda på bland andra Aneby Buss, ett av de bolag som kör turer åt Flixbus. Han säger att företaget inte alltid gjort som man kommit överens om i möten om arbetsmiljön. Bland annat ska företaget ha försökt installera förarnas plexiglasskydd på egen hand i stället för att skicka bussarna till en auktoriserad verkstad. Hur det gått till på resorna som körts åt just Flixbus har han inte hunnit ta reda på än, eftersom fokus har legat på Aneby Buss uppdrag i den regionala kollektivtrafiken.

Flamman har försökt nå Flixbus för att fråga om det stämmer att de haft rörliga avtal med vissa bussbolag samtidigt som efterlevnaden av coronarestriktionerna inte kontrollerats. Flixbus har inte gått att nå.

I mitten av juli, när trängseln i kollektivtrafiken granskades i flera medier, sade Folkhälso-myndighetens generaldirektör Johan Carlson att han ”inte är främmande för att reglera det här på ett tydligare sätt” och att det ”inte ska vara så att man sitter axel mot axel med människor man inte reser tillsammans med”. Några förtydligade regler har inte kommit.

Offensiv

New York: Lägre dödlighet på äldreboenden med fackligt organiserad personal

Lars Bjersing

Offensiv 23/9 2020

Hur viktigt facket är i kristid visas av forskningsrapporten *Mortality Rates from Covid-19 are lower in unionized nursing homes* som publicerades i tidningen *Health affairs*.

Forskarlaget bakom artikeln kommer från olika universitet på USA:s östkust och har granskat situationen på äldreboenden i delstaten New York under covid-19-krisen. Genom att dela in äldreboendena i två grupper, de som hade fackanslutning på arbetsplatsen och de utan, har de jämfört hur stor påverkan facklig representation faktiskt har på antalet dödsfall och tillgången till personliga skyddsmedel. Studien fann att på de arbetsplatser med fack sjönk dödligheten med ungefär 30 procent.

En del av resultatet förklaras med att tillgången till personlig skyddsutrustning var bättre på fackliga arbetsplatser och att dessa även hade bättre rutiner för att förhindra spridning.

De arbetsplatser som lyckades sämst var de som var en del av en större kedja av privata äldreboenden (något som känns igen från Sverige) med lägre grad av fackanslutning, sämre tillgång till skyddsutrustning samt med fler vikarier och extraanställda.

Problemet med högre andel dödsfall inom äldreboenden finns i de flesta andra amerikanska delstater också. Tidigare undersökningar av dödligheten på just äldreboenden visar att runt 43 procent av dödsfallen till följd av covid-19 i USA har drabbat just de inom äldreboenden. Det behövs alltså en massiv kamp för att rusta upp äldreomsorgen. Vård och omsorg efter behov – inte efter plånbok!

Ny smittvåg över Europa

Per Olsson

Offensiv 16/9 2020

Smittspridningen ökar igen i Europa, där flera länder har nått det högsta nya antalet smittade sedan i mars och april (Foto: Alberto Giuliani / CC).

I förra veckan ökade antalet bekräftade smittade av covid-19 globalt till nära 30 miljoner och mer än 930 000 människor har avlidit i viruset. Sedan början av juli har antalet registrerade smittade ökat i en kusligt snabb takt. Indien har just nu den snabbaste smittspridningen i världen. Under ett dygn i september ökade antalet smittade med 97 000 i Indien, vilket är betydligt fler än det totala antalet rapporterade covid-19-fall i smittans ursprungsland Kina.

Även i många europeiska länder ökar smittan snabbt igen och på nytt införs restriktioner. Samtidigt som delar av Europa har drabbats av en andra smittvåg sprids smittan mycket snabbt i Tjeckien och Ungern, två länder som under våren rapporterade betydligt färre bekräftade covid-19-fall än andra europeiska länder.

”Kurvan som visar ett rullande sjudagars medelvärde för EU plus Storbritannien börjar allt mer likna bokstaven M. När antalet nysmittade låg som högst, den 5 april, låg siffran på 31 916 fall per dag. Sedan sjönk den markant med en bottennotering runt 4 000 i början av juli.

Men i tisdags (den 8 september) var antalet åter uppe i 26 398 – och kurvan pekar uppåt” (Dagens Nyheter den 10 september).

I Frankrike och Spanien ökar nu antalet smittade per dag i en takt som är snabbare än under vårens topp. I Storbritannien och Österrike ökar antalet nysmittade i samma takt som i mars-april, och i slutet av augusti rapporterade Italien att antalet nya covid-19-fall per dag var de högsta sedan nedstängningen.

Italien införde under våren extremt hårda restriktioner och när nedstängningen (undantagstillståndet) upphörde för att få igång ekonomin, inte minst turismen, hävdade premiärminister Giuseppe Conte att det var en ”kalkylerad risk”. Även om regeringarna i andra länder inte uttryckte sig på samma sätt var lätnaderna i restriktionerna en medveten risktagning som offrade liv för att om möjligt återstarta ekonomin.

En total nedstängning under lång tid är ohållbar av mänskliga och ekonomiska skäl. Men det är de direkt berörda, de anställda och deras organisationer som måste få sista ordet när beslut ska tas om när och i vilken grad som restriktionerna ska börja avvecklas. Säkerhet och människors hälsa ska gå först.

Över en natt gick exempelvis Italien från en av de hårdaste restriktionerna i Europa till vad som beskrevs som ”total frihet” och i Storbritannien var pubarna de första som öppnades.

Men eftersom smittoriskerna fanns kvar var faran latent för att smittspridningen skulle ta fart på nytt när samhället öppnade upp igen, resandet startade på nytt och skolorna startade utan att tillräckliga åtgärder hade vidtagits för att skydda personal, studenter och elever. Det var skälet till varför elever och studenter i Italien demonstrerade mot lärarbrist, svårigheten eller det omöjliga i att hålla fysisk distans samt bristande kollektivtrafik när skolorna öppnade igen den 14 september.

I början av september blev Spanien det första landet i västra Europa där antalet bekräftade smittade översteg 500 000. På nytt ökar antalet personer som behöver intensivvård, särskilt i den tidigare så hårt drabbade Madridregionen som står för en tredjedel av landets covid-19-fall.

I slutet av förra veckan registrerades under ett dygn över 12 183 nya covid-19-fall i Spanien, den högsta siffran någonsin. Men budskapet från regeringen och motsvarande Folkhälsomyndigheten är fortfarande, och det känns igen från Sverige i våras, att ”läget är stabilt, samtidigt finns indikationer om att vi nu har nått en plåtå” (Fernando Simón, chefen för Spaniens folkhälsomyndighet på en presskonferens den 10 september).

De styrande i Spanien skyller sina egna misslyckanden på de unga som påstås ”festa för mycket” och stanna uppe för länge på nätterna. Men ”den största smittkällan tycks finnas i hemmen, inomhus. Hälften av alla fall där orsaken till smittan kunnat bestämmas har spårats till hemmet”, skrev Financial Times den 11 september. Risken för luftburen smitta är som störst inomhus och när skolorna öppnar på nytt i Spanien kan antalet nya registrerade smittade per dygn öka i ännu snabbare takt.

I likhet med andra länder har smittan i Spanien spridits nedåt i åldrarna. I mars var snittåldern på de som smittats 56 år, idag ligger den på 38 år och snabbast ökar smittan i åldersgruppen 20-39 år.

I allmänhet drabbas de lindrigare av smittan och fler överlever. Dödstaten är därför inte lika skrämmande höga som i våras. Men det gör också att många med lindriga symptom är ovetande om sin smitta och omedvetet riskerar sprida viruset till andra.

– De blir emellertid tuffare. I oktober–november kommer vi att se fler dödsfall (i Europa), varnade världshälsoorganisationen WHO:s Europa-ansvarige Hans Kluge i måndags.

I takt med att den nya vågen av bred smitta växer i styrka och omfattning ökar också risken för att smittan på nytt börjar få fäste på äldreboenden och sjukhus, vilket exempelvis hände på Nordirland när smittan fick ny fart på ett sjukhus under sommaren och patienter dog, sannolikt efter att flera av personalen hade smittats.

I Frankrike slog antalet nysmittade per dygn ett nytt tragiskt rekord den 12 september med över 10 000 nya fall. Det är inte längre fråga om, utan när och i vilken omfattning som regeringen inför nya restriktioner utöver de som beslutades i augusti. Sannolikt kommer dock regeringen att försöka begränsa smittan med lokalt och kanske regionalt baserade nedstängningar, vilket ligger i linje med vad som väntar i allt fler länder.

Den brittiska högerregeringens hantering av coronakrisen är en katalog av katastrofala misslyckanden som började med den ödesdigra förhoppningen om att snabbt nå ”flockimmunitet”, som sedan följdes av panikartade restriktioner, vilka därefter har avvecklats.

Men efter att smittan ökat igen under augusti står nya restriktioner på dagordningen. Nu får maximalt 6 personer träffas utomhus, mot tidigare 30. Men exempelvis pubar och affärer kommer att hålla öppet som vanligt.

”Vi har inte nått till den punkt där vi kan hävda att pandemin är under kontroll och därför är det inte möjligt att ekonomin kan återgå till något slags normaltillstånd”, erkände professor John Edmunds, medlem av SAGE, det vetenskapliga råd som ska ge regeringen råd i krissituationer, till Independent den 9 september.

Men det är just strävan efter att ekonomin ska återgå till det normala, även om det är omöjligt, som ytterst bestämmer politiken och det leder oundvikligen till att liv och hälsa äventyras. Det är därför som inte enbart den brittiska regeringen först dröjt och sedan bara halvhjärtat och alltför sent började sätta program för exempelvis masstestning.

Efter månader av hårda restriktioner och i det närmaste förbud mot social samvaro finns en utbredd ovilja mot nya påfrestande och allmänna nedstängningar, vilket understryker vikten av förebyggande åtgärder i kombination med masstestning och smittspårningskapacitet samt vid behov isolering och karantän för att begränsa smittan.

Men detta kräver offentliga satsningar och en snabb upprustning av vård och omsorg, med skyddsåtgärder i varje verksamhet som måste vara öppen, ett stopp på privatiseringarna samt ett omedelbart förstatligande av de företag som tillverkar medicinsk skyddsutrustning och av läkemedelsindustrin. Det sistnämnda är ett villkor för att ett vaccin tas fram på ett säkert sätt och blir tillgängligt för alla.

Revolution

Det är långt ifrån över

Redaktionen

Revolution 9/9 2020

Är inte det värsta över nu? Den frågan ställer sig nog många arbetare runt om i landet, när det mest akuta skedet av pandemins första våg börjar lägga sig och livet mer och mer rullar på som vanligt. Men saker kommer aldrig bli som de har varit.

Detta vet de 800 arbetare som i skrivande stund precis har sagts upp av SCA-fabriken i Sundsvall på grund av ”bristande internationell efterfrågan”. Många får nu fundera på hur det

ska bli och var de ska ta vägen. ”Jag började 1989 så jag har bara varit där i 30 år”, förklarade Pappersklubbens ordförande Jan Öberg.

SCB:s preliminära siffror visar att Sveriges BNP minskade med 8,6 procent under andra kvartalet: ”den största nedgången för ett enskilt kvartal perioden 1980 och framåt”. Arbetslösheten nådde 9,4 procent i juli – ”bättre än väntat” – och bland unga 28,9 procent. Så heter det i statistiken.

Tyvärr för inte SCB någon statistik över den mänskliga kostnaden och lidandet det innebär när folk blir av med jobbet. När det går bra är det okej att låta arbetarna bära hela företaget på sina axlar i flera årtionden, men så snart det går sämre så är det bara tack och hej.

På Karolinska i Stockholm planerar man nu att sparka flera hundra av de läkare och undersköterskor som man i våras beskrev som hjältar. Regionen har tappat flera miljarder på grund av krisen, hur mycket vet man inte ännu, och det är alltså vårdpersonalen som ska få betala. Patientsäkerhet? Glöm det. Kapitalet har inte längre råd att erbjuda arbetare någon sådan lyx.

Vi har kommit in i en ny period i kapitalismens utveckling som kännetecknas av kris, krig, revolution och kontrarevolution. Coronapandemin blev den utlösande faktor för problem och motsättningar som på olika sätt byggts upp under flera årtionden. Det är den internationella krisen för kapitalismen som nu gör sig gällande i Sverige.

Redan under fjärde kvartalet 2019 minskade den svenska exporten med 1,9 procent till följd av inbromsningen internationellt. Under våren var det ”nattsvart” för svensk export enligt Business Sweden. Nu är det något bättre, om man får tro det som skrivs i Dagens Industri och andra affärstidningar. Men bakom deras nervösa leenden märks paniken: alla seriösa bedömare, från Världsbanken till IMF och OECD är överens om att vi är i inledningsskedet till den djupaste krisen sedan 1930-talet.

Kvar finns stora osäkerhetsfaktorer internationellt: Brexit, handelskriget mellan USA och Kina, den italienska skuldkrisen, en ny andra våg av corona. Det behövs bara en mindre chock i systemet för att allting ska rasa samman som ett korthus. Ingen vet vad som kommer att hända med världsekonomin, lika litet som med pandemin.

Krisen beror inte på viruset, utan på kapitalismens inneboende motsättningar. I imperialismens epok har kapitalismen lagt hela världen under sig med monopolisering och växande koncentration av rikedomerna på allt färre händer. Detta gör att en ekonomisk kris i ett enda viktigt land snabbt kan sprida sig som chockvågor i världsekonomin och få förödande konsekvenser.

Precis som vi sett under våren, när de gav många miljarder i stöd till storföretagen, kommer den härskande klassen att tvinga arbetarna att betala priset. Borgarklassens program i alla länder bygger på nedskärningar, försämringar och drastiskt minskad levnadsstandard. På vår inledande fråga: ”är det värsta över nu?”, kan vi alltså bara svara nekande.

Världen över har folk börjat se igenom det här systemet. På Beiruts gator har slagordet ”Folket vill se regimen falla” ekat ihop med slagord mot hela systemet. Samma medvetenhet finns i diskussionerna kring Black Lives Matter om ”systemisk rasism”, och i klimatstrejkerna om att byta system – inte klimat. Men nästa fråga är naturligtvis vad för system som ska störtas, vad det ska ersättas med, och hur.

Internationella Marxistiska Tendensen kämpar i över 40 länder för ett revolutionärt socialistiskt alternativ till kapitalismen. Vi växer fort, men möjligheterna för en revolutionär organisation växer ännu snabbare. Socialism i vår livstid är ingen abstrakt paroll – det är både en konkret möjlighet och nödvändighet. Gå med oss i kampen för ett genuint revolutionärt socialistiskt alternativ – för att göra slut på kapitalismens barbari en gång för alla.